

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tujostvo razen Amerike: četrtletno 18 Din, polletno 34 Din, celoletno 68 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnice, podružnica v Ljubljani, št. 10.718.

Kmetijska zbornica v Ljubljani je imela prvo sejo

V ponedeljek dopoldne je bila v mestni posvetovalnici v Ljubljani prva seja novo ustanovljene kmetijske zbornice za dravsko banovino. Vodil jo je banovinski svetnik Dolinar Josip, ki ga je ban dr. Natlačen določil za komisarja na prvi seji, dokler zbornični svet ne izvoli izvrševalnega odbora.

Pri volitvah 27. junija so bili izvoljeni nastopni člani v kmetijsko zbornico: za srez Brežice Bogovič Alojz iz Loč, za srez Celje Turnšek Pongrac z Brega, za srez Črnomelj Nemanič Jože iz Zelebeja, za srez Lendavo Lebar Josip iz Kapce, za srez Dravograd Kotnik Beno iz Podkrajja, za srez Gornji grad Steblovnik Martin iz Šmartna ob Paki, za srez Kamnik Štrcin Janez iz Kaple vasi, za srez Kočevje Rigler Ivan iz Prapreč, za srez Konjice Kuk Anton iz Gornje Pristave, za srez Kranj Brodar Janez iz Hrastja, za srez Krško Marintek Anton iz Župečje vasi, za srez Laško Deželak Matevž iz Lož, za srez Litijo Pevec Ignacij iz Št. Vida, za srez Ljubljano Kržmanc Anton iz Bevk, za srez Ljutomer Rajh Jakob iz Ljutomera, za srez Logatec Potočnik Ivan z Dobračevega, za srez Maribor-desni breg Koban Franc iz Sel, za srez Maribor-levi breg Spindler Jožef iz Zgor. Rečice, za srez Mursko Soboto Kuhar Štefan iz Tešanovcev, za srez Novo mesto Brulc Franc iz Hrušice, za srez Ptuj Prelog Franc iz Zagojčev, za srez Radovljico Jan Jakob iz Podhoma, za srez Slovenjgradec Sevčnikar Stanko iz Podkrajja, za srez Škofjo Loko Megušar Matija iz Selc in za srez Šmarje pri Jelšah Turk Ivan iz Lešja. Vsi ti izvoljeni člani so bili navzočni.

Strokovna združenja, ki imajo po uredbi pravico do zastopstva v kmetijski zbornici, so imenovala te-le odposlance: Zadruga zveza ravnatelja Gabrovška, Zveza slovenskih zadržug Ivana Pipana, Jugoslovensko veterinarsko društvo inspektorja dr. Hribaria, Jugoslovensko gozdarsko združenje inž. Sotoška, Združenje jugoslovenskih agronomov inž. Abseca, med tem ko Združenje kmetijskih strokovnjakov še ni imenovalo svojega zastopnika.

Ker je bilo navzočnih 25 izvoljenih in 5 imenovanih članov, je komisar Dolinar ugotovil, da je prva seja kmetijske zbornice sklepna.

Tedaj došli ban dr. Natlačen je pozdravil svetnike kot predstavnik oblasti. Od danes naprej, je izvajal med drugim ban, se bo poleg ostalih zbornic kot zastopnik posameznih stanov čul v našem državnem in narodnem življenju tudi glas kmečkega stanu.

Zavedajte se, da naloge niso lahke, ker si morda kmečki stan hitreje obeta od kmetijske zbornice uspehov, kakor vam jih bo mogoče doseči. To novo ustanovo je treba zgraditi od začetka. Vodi naj vas neomajna zvestost, da je sleherni med vami zastopnik celotnega kmečkega stanu. Nihče med vami v tej ustanovi naj ne služi koristim poedincev, ampak vsi naj služijo koristim kmečkega stanu kot celote. Upoštevajte vedno koristi narodne in državne skupnosti in spravite svoje želje v sklad s koristjo splošnosti. Tako delo bo prav gotovo našlo na odločilnih mestih razumevanje in pomoč. Z združenimi močmi

bomo delali za lepšo bodočnost slovenskega kmeta in vsega naroda in s tem za moč in veličino kralja in države.

Glede sklepanja o načinu glasovanja je bil soglasno sprejet predlog Janeza Štrcina, naj bodo volitve javne po listah, odloči pa naj večina. Glede stroškov zborničnih svetnikov do odobritve zborničnega pravilnika, je bil sprejet predlog, naj se svetnikom izplača samo nekaj v naprej na dnevnicah in potne stroške, višino pa naj določi poznejši izvršni odbor.

V verifikacijski odbor so bili izvoljeni: Janez Štrcin, Janez Brodar, Ignacij Pevec, Anton Kržmanc in Jakob Janc.

Začasni izvršni odbor se je sestavil s soglasnim odobrenjem vseh navzočnih takole: predsednik Martin Steblovnik, I. podpredsednik Janez Brodar, II. podpredsednik Janez Štrcin, člani Lebar Josip, Marintek Anton, Potočnik Ivan in Spindler Jožef. Za časnega tajnika je bil izvoljen Prelog Franc.

Na drugi seji Kmetijske zbornice bo začasni izvršni odbor sklepal o načrtu zborničnega pravilnika. Sprejeti načrt bo predložen banu v odobritev in na tretji seji se bo konstituiral končni izvršni odbor zbornice. Pred zaključkom prve seje se je prvi začasni predsednik Martin Steblovnik zahvalil članom za izvolitev.

Borba za železo, ki ga potrebujejo za oboroževanje

Neki evropski državnik je nedavno izjavil, da se Nemčija zelo zanima za španske rudnike železne rude. Zanima pa se zaradi tega, ker potrebuje železo za industrijo vojnega orožja. Dandaneš je tako, da se morajo oboroževati vse države, če se oborožuje ena. Vse te države pa potrebujejo za oboroževanje sirovine. Zato pač ni vseeno ne Angliji, ne Nemčiji, kaj se godi v Španiji, zakaj v okolici Bilbao in Santandra so velika ležišča železne rude in premoga. Anglija dobiva od tam zelo mnogo železne rude za svojo vojno industrijo in potrebuje železo zdaj še posebno, ko uredničuje svoj veliki oborožitveni načrt. Pri teh rudnikih je udeležen angleški denar in Angležem je zelo mnogo na tem, da bi se uvoz železne rude iz Španije ne ustavil.

Vojna na Kitajskem ima isto ozadje. Kitajska je med državami, ki imajo največ rud, a večina rudnega bogastva se še ne izkorišča.

V severnih kitajskih deželah, ki posebno diše Japoncem, so velika ležišča. Pa tudi železne rude je mnogo, razen tega pa še antimona in nekaterih drugih rud. Prodiranje Japoncev na Kitajsko ima predvsem gospodarsko ozadje in nikakor ne gre le za obmejne izgrede. Japonska ima zelo malo rud, za oboroževanje in sploh za svojo industrijo pa potrebuje ogromno železne rude in premoga.

Naj še omenimo, da največ železne rude pridobiva Švedska, ki se mora predvsem železu zahvaliti za svoje blagostanje. V svetovni vojni je dobavljala Švedska železno rudo vsem velesilam ne glede na to, ali so si bile med seboj sovražne. Dve tretjini švedske železne rude gre v Nemčijo. Potem se izvažajo največ švedske železne rude v Anglijo in pa v Češko-slovaško, ki ima tudi dobro razvito industrijo vojnega orožja.

Hude besede o razmerah v „katoliškem taboru“

Pod naslovom »Po usodni poti« je napisal g. dr. Andrej Gosar, vseučiliški profesor in bivši minister, v krščansko-socialni »Delavski pravici« uvodnik, ki je izzval veliko pozornost. Pisec pravi, da je že večkrat hotel napisati svoje misli, da pa je zmerom »spet odložil pero v nadi, da se bo morda vendarle vse samo po sebi uredilo.« Ker pa se to ni zgodilo, smatra pisec, da bi nadaljnje molčanje pomenilo, nakopovati si soodgovornost za usodne posledice tega razvoja.

Članek je dr. Gosar začel takole: »Razmere v našem slovenskem katoliškem krogu se že več let nekam čudno razvijajo. Zadnje čase pa so se razni sumljivi pojavi v naših vrstah tako namnožili in je napetost zaradi njih tako narasla, da mora to navdati s strahom in skrbjo vsakogar, ki še trezno misli in vidi stvari tako, kakor se v resnici gode. Ta strah in skrb sta tembolj upravičena, ker je danes potreba močne in življenja zmožne slovenske katoliške skupnosti večja in nujnejša, kakor je bila kdaj prej.«

Dr. Gosar razpravlja nato o sporu, ki je nastal zaradi članka profesorja Kocbeka o Španiji, objavljenega v »Domu in svetu«. Dr. Gosar meni, da bi bil edino pravičen odgovor nanj ta, da bi kdo od njih, ki jih je članek razburil, napisal primeren odgovor za »Dom in svet« ali kak drug časopis. Namesto tega pa se je začelo »kakor na dano znamenje od več strani hkratu z nepodpisanimi napadi v dnevnem časopisju, s protestnimi zborovanji in podobnimi akcijami med duhovniki, visokošolci in celo med srednješolci. Pisca, odličnega katoliškega pesnika in pisatelja, so orisali in ožigosali pred najširšimi ljudskimi plastmi kot človeka, ki si komaj še sme lastiti krščansko ime. Celu z očitkom komunizma mu niso prizanesli.«

Profesor Gosar prihaja glede te gonje do sodbe: »Ti dogodki kažejo, da v našem katoliškem krogu dobiva odločilen vpliv peščica najbolj ozkih, pa zato toliko bolj nestrpnih in nasilnih ljudi, ki razglašajo sami sebe za nekake katoliške odličnike, vsem tistim pa,

ki se ne morejo vselej slepo podrediti njihovim nazorom in ciljem, odrekajo vso pravovernost ter jih žigosajo za nekake krivoverce ali vsaj golačne in neodločne katoličane.

Pisec ostro graja te »samozvane varuhe pravovernosti«, kakor jih imenuje. Očita jim, da ne pripuščajo nikake svobode in nikakega razgovora in da zahtevajo le brezpogojno pokorščino sebi. »Njih ne vežejo proti njihovi volji in njihovim načrtom nobena organizacijska pravila in tudi ne Cerkev, papež in škofje, da, niti ne najbolj jasne Kristusove zapovedi. Na papeške okrožnice in pastirska pisma škofov se sklicujejo, kolikor njim prija; kar jim ne ugaja, preidejo molče.«

Profesor dr. Gosar opozarja, da so taki pojavi v današnjih zbeganih časih tudi drugod med katoličani. Zaradi tega je na primer pariški nadškof izdal posebno pastirsko pismo, kjer take nestrpnosti zavrača in jim prepoveduje, da bi nastopili kot sodniki drugih katoličanov. »Pri nas pa je stvar v toliko svojevrstna, da so naši nestrpnosti s spretnim postopkom zasedli domala vsa važnejša odbora in druga vodilna mesta v katoliških organizacijah in ustanovah, od katerih obvladajo domala vsa gmotna in organizatorična predstva in ves katoliški tisk.« Cilj teh nestrpnosti je po mnenju dr. Gosarja ta, »da ne pride nihče, ki ni iz omenjenega kroga, kakor v naših vrstah do besede in do vpliva.«

»Kam vodi to?«, se vprašuje profesor Gosar. Boji se, da ne bi ta nestrpnost dovela do razdora v katoliških vrstah. Ostro obsoja politiko nasilja in oboževanje sile, ki sta po svojem bistvu poganski. Pravi, da je katoliška stvar v Sloveniji že doslej utrpela neprepeljivo škodo. »Prav usodna pa bo ta izguba, če se bo sedanje duhovno nasilje v naših vrstah nadaljevalo ali celo stopnjevalo. To bi prajno vodilo v propadanje in končno v propad našega slovenskega katoliškega gibanja.«

Politični pregled

Po večdnevni živahni razpravi je bil v petek v narodni skupščini sprejet konkordat.

Pri načelnem glasovanju je bilo zanj 166 glasov in proti njemu 128, a pri zaključnem glasovanju zanj 167 in proti njemu 129 gla-

sov. Govorniki, ki so govorili proti konkordatu, so med drugim naglašali, da bo škodoval verskemu miru.

Takoj po izglasovanju konkordata se je sestel poslanski klub Jugoslovenske radikalne zajednice in je ministrski predsednik dr. Stojadinović izjavil poslancem, da

bo senatu predložil konkordat šele jeseni.

Med tem časom pa da se bo skušal dogovoriti s srbsko pravoslavno cerkvijo. Pravoslavna cerkev je namreč odločno proti konkordatu, ki bi po njenem mnenju dajal prevelike pravice katoliški cerkvi. Ministrski predsednik se je tudi zahvalil poslancem, ki so glasovali za konkordat, in naglašal, da v poslanskem klubu Jugoslovenske radikalne zajednice pač ni nikogar, ki bi si želel prepri in boj s pravoslavno cerkvijo.

Angleška vlada se še zmerom prizadeva, da bi rešila

vprašanje nevmešavanja v španske zadeve.

V Londonu izražajo upanje, da bo Italija zavzela spravljivejšo stališče, ker z gotovostjo pričakujejo, da bo kot posledico svojega popuščanja v španskem vprašanju dosegla priznanje Abesinije od Anglije. Angleški ministrski predsednik je imel daljši razgovor z italijanskim poslanikom v Londonu Grandjem, ki je glede na angleško posredovanje in zadevne angleške predloge izjavil, da je Italija pripravljena o tem razpravljati. Italijanska vlada da želi odpoklic tujih prostovoljcev iz Španije in ustanovitev posebne komisije, ki naj bi sklepala o vseh ukrepih, ki bi jih kazalo storiti glede Španije. Seveda pa bi morali po mnenju italijanske vlade pristati na ustanovitev te komisije tudi obe vojskujoci se stranki v Španiji.

Kakor poročajo iz Madrida,

je Francova ofenziva pred Madridom imela nekaj uspehov.

In sicer so frankovci zasedli Bruneto. V solonšnem pa republikanske čete krepko odbijajo napade. Računa se, da se je zadnjih bojev pred Madridom udeležilo na obeh straneh najmanj 250.000 mož. Frankovci so v teh borbah po objavi republikanskega generalnega štaba izgubili 25.000 vojakov.

Na Daljnem vzhodu so napetosti zmerom hujše, ker

skušajo Japonci čedalje bolj prodirati v kitajsko ozemlje,

a Kitajci so se jim zadnje dni resneje postavili po robu. Osrednja vlada v Nankingu se vedno bolj oborožuje in je celo njeno letalstvo že močno napredovalo. Vedno več pokrajini razcepljene Kitajske se uklanja osrednji vladi, tako da je njena moč vedno večja. Seveda pa se kitajska vojska še dolgo ne bo mogla primerjati z moderno oboroženo in izvežbano japonsko vojsko. Največji nered je seveda v severni Kitajski, ki jo hoče Japonska zavojevati. Po nedavnih spopadih Kitajcev z Japonci je prišlo naposled do sklenitve premirja s krajevnimi kitajskimi oblastmi, a osrednja vlada v Nankingu se upira priznanju dogovorov v kitajsko škodo. Kljub premirju pa se boji nadaljujejo, zlasti hude borbe so v Pekingu, nekdanjem glavnem mestu Kitajske. Po kitajskih vesteh je kitajska vojska porazila japonski oddelek, ki je vdrl v Peking. Japonski ultimatum, da mora kitajski general Senčujujn umakniti od Pekinga 37. divizijo, je menda odklonjen. Ta divizija bi se namreč morala že umakniti po premirju, sklenjenem v Tiencinu.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

SVINJE. Na mariborskem svinjskem sejmu so bile cene: 5 do 6 tednov starim prascem 100 do 135, 7 do 9 tednov 110 do 140, 3 do 4 mesece 175 do 190, 5 do 7 mesecev 240 do 350, 8 do 10 mesecev 380 do 490, eno leto 700 do 800 Din. Mesne cene so bile: 1 kg žive teže 6 do 7,50, 1 kg mrtve teže pa 9 do 11 Din.

GOVED. Na ptujskem sejmu so bile za kg žive teže nastopne cene: volom 4 do 7, kravam 2,75 do 4, bikom 3,50 do 4,25, juncom 3 do 4, telicam 3,50 do 4,50, teletom 4,25 do 5 Din. Kojni so bili po 500 do 5000, žrebeta pa po 1200 do 2500 Din za glavo.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 27. t. m. (s pristeto permijo):

1 nizozemski goldinar za 23,97 do 24,11 Din;
1 nemško marko za 17,46 do 17,59 Din;

14 MIRKO BRODNIK: LJUBEZEN NE UMRE

»Dragi Andrej!

Tvoje pismo je danes prišlo, pa ga nisem izročila Mariji. Bojim se, da pišeš v njem kaj o smrti njenega očeta, o kateri ona še nič ne ve. Nočem je zdaj razburjati še s tem, saj ima sirota tako dosti skrbi. Sporoči mi takoj, ali ni v pismu ničesar, kar bi namigavalo na očetovo smrt, da ji ga izročim, drugače pa ji piši novo pismo...«

Potem je dodala še nekaj novic iz domačega kraja in ga na koncu pozdravila ter mu želela, da bi se kmalu vrnil od vojakov.

Andrej je zamišljeno pogledal predse, ko je pismo prebral. Kako dobra je botra! Kako skrbi za Marijo!

Premišljal je, kaj naj ji odgovori. Morda bi pa bilo navzlic temu bolje, če Marija zve, ka se je doma zgodilo. Saj je ne sme pustiti v negotovosti. Če bo potem iznenada vse zvedela, jo utegne še huje zadet kakor zdaj. Dolgo se je ukvarjal s temi mislimi. Ni si vedel pomagati. Nazadnje pa se je le odločil. Ne, Marija naj ničesar ne zve. Saj bo še tako prezgodaj prišlo na dan. Botra jo bo že znala potolažiti, ko bo čas za to.

In napisal je svoji dragi novo pismo, v katerem je zamolčal vse, kar se je bilo zgodilo.

Marija se je že čisto živela na botrinem domu. Skoraj pozabila je na dom in na vse, kar jo še čaka. Le časih ko se je ponoči zbudila, jo je še obšel tih strah, če je pomislila,

kaj utegne prinesiti bodočnost. Toda takoj se je pomirila. Vedela je, kaj misli Andrejeva botra. Saj bo lahko ostala pri njej, če bi bilo doma prehud. Pa tudi odkrili je ne bodo tako hitro. Sirota ni vedela, da je njene skrivnost že razkrita.

Nekoliko jo je skrbelo, da od Andreja že teden dni ni dobila nobenega glasu. Kaj počenja? Ali je pozabil nanjo? Ali ji ne more pisati? Vsak dan je nestrpno čakala, kdaj bo prišla botra z vasi in ji prinesla pisemce iz Srbije.

Hodila je na grič za hišo, odkoder se je dobro videlo v dolino. Tam je čakala, dokler se ni izza gozda pokazala botrina ruta. Botra je dobro vedela, kje jo Marija čaka. Če ni bilo nič pošte, ji ni pomahala z roko, če pa je pismo prišlo, ji je dala znamenje. In tedaj je Mariji vselej od veselja zaigralo srce. Andrej je ni pozabil, Andrej misli nanjo...

In danes je spet že od daleč zvedela, da ji prinaša botra pismo. Vsa nestrpna ji je šla naproti. Hitela je, čeprav je čutila neko utrujenost, ki je prej ni poznala in ki se je lotevala šele zadnje tedne. Vsa zasopla je prihitela k botri.

»Dajte mi pismo, botra!« je zaklicala in zardela.

»Počakaj malo. Kam pa se ti tako mudi?« je odvrnila botra. »Se prezgodaj ga boš prebrala.«

Toda Marija se ni dala odgnati. Toliko časa je moledevala, dokler ni dobila pisma.

Takoj ga je odprla in preletela. Potem si ga je zataknila v nadrž, da ga bo doma še natančneje prebrala.

»Ali je drugače kaj novega?« je vprašala botro.

»Nič ne vem,« je botra rekla.

Med tem sta že prišli do hiše. Botra je odšla v hlev, Marija pa je stekla v svojo sobico k oknu, vzela pismo in ga začela iznova prebirati tako dolgo, da ga je znala že skoraj na pamet.

Zastrmela se je skozi okno. Dan je bil jasen in sinje nebo se je svetlo odrežalo od belega snega, ki je zakrival še ves grič. Samo ozka gaz je držala proti Zabukovju.

Kdaj bo spet lahko šla tja? Ali se bo sploh še kdaj vrnila?

Stisnila je Andrejevo pismo in ni si vedela odgovora. Gaz se je v daljavi izgubljala, zavnala se je z okolico, kakor bi bila izginila.

Izenada pa je Marija zagledala na njej nekaj črnega. Začudila se je. Kdo prihaja? Odkod, in kaj išče?

Bila je stara žena v črni obleki, s črno ruto. Sključena je bila in obraz je obračala v tla, da ga Marija ni videla. Pa vendar se je polotila neka neznanca tesnoba. Saj po tej stezi cele tedne nihče ne pride. Komaj dvoje ljudi je videla od božiča.

Neznana žena se je čedalje bolj bližala hiši. Nekajkrat je obstala, kakor bi bila močno utrujena, in bi lovila sapo. Njen korak je bil negotov, počasen.

Tedaj pa je črna žena iznenada pogledala kvišku in se ozrla. Marija jo je videla, prebledela in obstala kakor prikovana.

1 angleški funt za 215.73 do 217.79;
1 ameriški dolar za 43.07 do 43.44 Din;
100 francoskih frankov za 162.32 do 163.76 Din;
100 češkoslovaških kron za 151.33 do 152.43 Din;
100 italijanskih lir za 227.70 do 230.78 Din.
Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 406 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu v Ljubljani po 8.39. Nemški hlirinški čeki so bili v Ljubljani po 12.77 Din.

Sejmi

1. avgusta: Dovje-Mojstrana;
2. avgusta: Pišce (za goved), Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Dravograd;
3. avgusta: Videm pri Brežicah, Zagorje ob Savi, Čakovec;
4. avgusta: Krško (za goved in svinje), St. Ilj pri Velenju, Sv. Gora pri Sv. Petru pod Sv. gorami;
5. avgusta: Svetina, Črnomelj, Krašnja, Loka pri Zidanem mostu, Krka, Črna, Ptuj, Lemberg;
6. avgusta: Marija Snežna na Velki, Martjanci.

Drobne vesti

— Opozorilo vlagateljem Poštne hranilnice na Dunaju. Društvo za zaščito koristi vlagateljev bivše avstrijske Poštne hranilnice v Ljubljani ponovno opozarja člane, da takoj prijavijo svoje terjatve Poštni hranilnici v Beogradu ali podružnici Poštne hranilnice v Ljubljani. V Ljubljani se lahko prijave osebno vložijo. V prijavi je treba navesti: ime in priimek, bivališče, številko hranilne knjižice ali čekovnega računa in celotno terjatev. Vlagatelj mora doprinesiti potrdilo pristojnega sodišča. Prijave so kolka proste. Ako imata zakonca vsak svojo knjižico, mora biti vsaka posebej napisana in vsaka zase odposlana. Društvo nadalje opozarja, da vsak člena svojo pismeno obljubo takoj stori, kakor hitro prejme svojo terjatev, da namreč vpošlje obvezno vsoto, ker se je društvo borilo neustrašeno skozi dve in pol leta, preden je doseglo izplačilo teh vlog, kljub temu, da so mu tu in tam nasprotovali. Brez društva in tožbe bi vloge ne bile nikoli izplačane. Pozivamo tudi druge vlagatelje, ki niso člani društva, osobito imovitejše sloje, da se spomnijo društva.

— Postopanje pri odjavi obrti. Minister za trgovino in industrijo je izdal naslednje navodilo glede postopanja pri odjavi obrti: Stranka, ki prijavi v smislu obrtnega zakona

prenehanje obrti, mora prijavi priložiti tudi izvirno pooblastilo ali izvirno dovoljenje odjavljene obrti. Pristojno upravno oblastvo, ki se mu predloži prijava o odpovedi obrti, napiše na izvirnem pooblastilu ali na dovoljenju, da je obrt prenehala in da je to pooblastilo ali dovoljenje izgubilo veljavnost.

— Izplačilo kuponov Vojne škode. Od 1. avgusta bodo Poštna hranilnica in njene podružnice v Zagrebu, Sarajevu, Ljubljani in Skoplju kakor tudi vse pošte v državi izplačevale kupone Vojne škode št. 17. Pošte bodo izplačevale vsak dan največ 50 kuponov eni osebi, preko tega števila pa jih bo izplačevala Poštna hranilnica in njene podružnice. Da bi se preprečilo predolgo čakanje občinstva pri blagajnah Poštne hranilnice in njenih podružnic za izplačilo kupona št. 17 in se istočasno olajšalo in pospešilo delo, se pozivajo vsi lastniki nad 200 kuponov, naj jih pošljejo po pošti z vrednostnim pismom Poštni hranilnici ali najbližji njeni podružnici. Poštna hranilnica in njene podružnice bodo te kupone pregledovale po vrsti, kakor bodo prihajali in protivrednost dostavljale po pošti na naslove pošiljalcev ali pa nakazovale na njihov čekovni ali hranilni račun. Kupone je treba izročiti s seznami serij in števil, ki jih morajo podpisati predlagatelji z natančnimi naslovi.

— Kaj mora storiti kmečki dolžnik, kadar upnik ničesar ne ukrene. V zvezi z uporabo člena 36. uredbe o kmečki razdolžitvi in pravilnika o zamenjavi zadolžnic z novimi obveznicami in glede na vprašanja nekaterih dolžnikov, kaj mora dolžnik storiti za plačilo svojega dolga zasebnemu upniku, kadar ta sam ničesar ne stori za povračilo terjatev, se objavlja prizadetim: Dolžnik ima, kolikor zasebni upnik ne pokrene postopka v smislu pravilnika za zamenjavo zadolžnic z novimi obveznicami, pravico zahtevati, naj pokrene ta postopek sodišče, ker v nasprotnem primeru dolžnikom ne bi bilo mogoče plačati dolga svojim upnikom v rokih, ki jih je predpisala uredba, preden se z novo obveznico ne določi nov iznos dolga.

— Drugi izplačilni načrt Hranilnice mestne občine v Brežicah. Omenjena hranilnica je sestavila že drugi izplačilni načrt, ki določa počenski s 1. avgustom ta-le izplačila: 1) Vloge do 1000 din so popolnoma proste. 2) Pri vlogah od 1001 do 3000 din so proste triletnje obresti, od 3001 do 5000 din dveletne obresti, od 5001 do 10.000 din poldrugoletne obresti, od 10.001 do 30.000 Din tričetrtletne obresti, nad 30.001 pa polletne obresti. Oproščene in

K zdravju
Tvojega otroka spadajo tudi
zdravi zobje

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

nedvižnjene vloge se smatrajo za nove vloge in so vedno razpoložljive. Zavod ima novih vlog že nad 1.600.000 din, kar je razveseljiv znak vračajočega se zaupanja.

DOPISI

SORICA V SELŠKI DOLINI. Kakor smo izvedeli, je v nedeljo 18. t.m. umrl v Celju nadučitelj v pokoj g. Josip Adamič, star šele 67 let. G. Adamič je pred 40 in več leti služboval kot učitelj pri nas v Sorici. Stari Soričani se ga še dobro spominjajo. Mnogo se je pečal z vrtnarstvom, sadjarstvom in čebelarji ter šel ljudem kolikor je le mogel, na roko. Prijatelj je bil tudi naših planin, katere je rad posejal. Predvsem se je bil pa posvetil opisovanju naših običajev, šeg in navad. Prav tako se je zanimal za nekdanjo staro nemško »špraho«, katero so tedaj še

»Mati...« je šepnila.

Potem je planila kvišku. Kaj je? Kaj se je zgodilo? Očitno so jo že odkrili. Ali pa ne? In za kom žaluje mati? Ali mislijo, da je ona mrtva? Saj jim vendar piše!

In tedaj jo je nekaj prešinilo. Oče... Nihče drug ne more biti. Toliko da ni omedlela. S težavo se je še ujela ob mizo in potem sedla. In kakor v megli je videla skozi okna 'zbe, kako je mati obstala pred hišo in se nekaj pomišljala, kakor ne bi vedela, ali naj vstopi ali ne. Potem so zaškripala hišna vrata.

Začula je njene korake v veži. Marija je počasnih korakov stopila v izbo. Vsa se je tresla, tako jo je zadel materin nepričakovani prihod.

»Ali ni nikogar doma?« se je začulo iz veže. »Kar naprej,« je drhte rekla Marija. Kačarica je stopila skozi vrata. Ko jo je Marija od bliže videla, je še bolj prebledela. Kako se je izpremenila. Kar v dve gube je zlezla.

»Mati...« je šepnila.

Šele tedaj jo je Kačarica pogledala. Stala je na prag in se opirala ob vrata. »Le naprej pojdite, mati,« je dejala hči in stopila k njej.

Prijela jo je pod roko in jo odvedla k peči. Tako hladna je bila, tako mrzla. In Marijo je streslo, ko se je dotaknila njene črne obleke.

Kačarica je sedla in zavzdihnila. Marija je nekaj časa stala negibno ob njej, potem pa se je tudi ona spustila na klop in položila glavo materi v naročje.

»Mati, ne bodite hudi...« je šepnila.

Dolgo ni bilo odgovora. Kakor bi bila Ka-

čarica premišljala, kaj naj stori. Potem pa se je iznenada sklonila k hčerki in jo objela.

»Marija, zakaj si to storila? Tako me je bolelo...«

»Mati...« mati...«

Ni mogla drugega reči. Samo krčevito je ihtela in se pritiskala k njej.

Dolgo sta ostali tako. Potem se je materina roka dotaknila Marijinih las in jih začela božati.

Marija je počasi dvignila glavo.

»Mati,« je preplašeno rekla, »zakaj ste v črnem?«

Kačarica je vzdihnila.

»Ali ne veš? Ali ti niso povedali?«

Marija je počasi odkimala. Slutila je, kaj mora biti, pa se je vendar lotilo kakor obupno upanje, da to ni res, da ne more biti res.

»Oče... je umrl,« je šepnila mati.

»Umrl?« Besede so jo začele kakor kamen. Pripravljena je bila nanje, brala jih je z materinega obraza, z njene obleke. Pa vendar!..

»Kako je to mogoče? Kdaj?«

»Na sveti večer,« je dejala Kačarica.

»Zmrznil je...«

Potem ji je v počasnih, pretrganih besedah povedala vse, kar se je tiste dni zgodilo. In potem ji je povedala, kako jo je iskala v Zagrebu, kako je v obupu hodila za njo, pa je ni nikjer dobila.

»Zakaj si to storila? Marija? Zakaj si nas tako pustila?«

Marija dolgo ni odgovorila. Dve debeli solzi sta ji polzele po licih, do brada. Kanili sta potem na materino roko, kakor dve žgoči iskri. Šele potem je rekla:

»Morala sem tako storiti, mati. Ne zamerite mi.«

»Zakaj?« je dejala Kačarica, ki je ni razumela.

»Saj se vam ne upam reči, mati. Ne upam se.«

Tedaj je Kačarica zaslutila resnico. Pogledala je Marijo od glave do nog, kakor bi jo bila hotela prebosti z očmi. Potem je dejala: »Andrej? ... Ali ne?«

Marija je krčevito prikimala in se z zobmi zagrizla v ustnice. V roki je mečkala robec, ki je bil ves moker solza. Potem je vstala.

»Ali pojdeš zdaj z menoj, Marija?« jo je vprašala mati. »Glej, moraš iti. Sama sem doma. Tako prazno je v hiši...«

»Ne morem,« je tiho odvrnila Marija. »Ne smem. Ljudje bi preveč govorili. Zaradi Andreja ne. Ko se vrne od vojakov, se bova vzela, pa naj se zgodi kar koli. Vem, hudo ga bodo doma prijemali in ga skušali pregovoriti, pa se ne bo podal. In če bi ga odgnali od doma, mu je botra obljubila, da bova lahko pri njej. Tako dobra je.«

Prav tisti trenutek so se spet zasišali koraki v veži. Botra se je vračala iz hleva. Potklicala je Marijo, toda ta ji ni odgovorila. Potem je stopila čez prag, ter zagledala njo in mater pri peči.

»Marija?« je rekla.

»Mati so prišli,« je tiho odvrnila Marija.

Potem ji je zastala beseda. Tesnoba molče je zavlada v izbi. Vsi bi bili radi govorili, da bi ga pregnali, toda nikomur ni prišla pri merna beseda na misel. Nazadnje je botra sedla zraven Kačarice in ji rekla:

govorili nekateri starejši ljudje. O tem je mnogo pisal. V družbi je bil vesel družabnik. Zapel je tudi kako okroglo, ker je bil dober pevec in glasbenik. Od nas je prišel na šolo za gluhonemo mladino v Ljubljani. Ohranili sma ga v najboljšem spominu. Menda se je tudi on nas rad spominjal in kakor smo slišali, je pozneje večkrat svojim tovarišem učiteljem zatrjeval, da je bilo njegovo službovanje v Sorci najlepše. Bodi mu ohranjen blag spomin!

SREDIŠČE OB DRAVI. Društvo kmečkih fantov in deklet priredi v nedeljo 1. avgusta kmetijski praznik, združen s tekmo koscev, kolesarsko dirko in prosto zabavo. Začetek ob 3. popoldne. Vsi prijatelji kmetijske mladine vlijudno vabljeni!

Domače novosti

* **Kraljica Marija na Cetinju.** V četrtek popoldne je prispela na Cetinje Nj. Vel. kraljica Marija. Čeprav ni bil njen obisk prijavljen, so prebivalci kmalu zvedeli zanj in priredili Nj. Vel. kraljici počastitve. Nj. Vel. kraljica se je odpeljala v muzej, kjer sta jo sprejela in pozdravila ban zetske banovine Ivanišević in upravnik muzeja Medenica. Kraljica se je dolgo pomudila v muzeju, nato pa je odpotovala čez Trojico v Miločer. Medtem, ko se je kraljica mudila v muzeju, se je na trgu pred njim zbrala velika množica, ki ji je prizrejala navdušene počastitve.

* **Parastos za Nj. Sv. patriarhom Varnavo.** Ljubljana je na dostojanstven način počastila spomin vrhovnega predstavnika jugoslovenske pravoslavne cerkve Nj. Sv. patriarha Varnave. Vsa javna poslopja, pa tudi mnoge zasebne hiše so izvesile žalne zastave in se je dopoldne v pravoslavni cerkvi sv. Cirila in Metoda v Trubarjevem parku vršil parastos za velikim pokojnikom. Na koncu je imel prota Djordje Budimir na vernike govor, v katerem je poveljeval narodno delo umrlega patriarha.

* **Podstarešina Sokola kraljevine Jugoslavije pri knezu namestniku.** Nj. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel na svojem dvorcu Brdu pri Kranju v advijenci drugega namestnika starešine SKJ Djuro Paunkovića, ki mu je poročal o prilikah v sokolstvu. Knez namestnik je ob tej priliki obljubil sokolstvu vso svojo pomoč.

»Ne bodite hudi na Marijo. Vem, ni mogla drugače storiti. Zelo hudo ji je bilo po domu.«

»Saj nisem huda,« je odvrnila Kačarica in begla botri v roko. »Samo čemu me je tako slepila z Zagrebom, da sem jo tam iskala.«

»Tam ste bili?« se je začudila botra in prebledela.

»Da, tam sem bila,« je potrdila Kačarica in potem začela iznova pripovedovati vse zgodbe.

In ko je vse povedala, se je iznenada začelo, kakor bi bilo breme, ki ga je doslej s tako težavo nosila, postalo iznenada dosti lažje. Imela je pač nekoga, ki mu je lahko potožila svojo bolečino, da je ni več skrivala v sebi, v svojih mislih.

Še enkrat je prosila Marijo, naj gre z njo na dom, toda hči in botra sta jo nazadnje le prepričali, da je bolje, če ostane Marija še tu, dokler ne pride otrok na svet. Potem se bo lahko vrnila, ali pa bo vsaj nekaj časa doma, nekaj časa pa pri botri. Seveda, ko se bo naposled povrnil Andrej od vojakov, bo pa vse drugače.

Pozno zvečer se je Kačarica potolažena vrnila domov. Sama. Miha jo je vprašal, kje je Marija, in rekla mu je:

»Dobro se ji godi. Govorila sem z njo in tudi tebe pozdravlja. Kmalu se bo vrnila.«

To noč je Kačarica prvič po moževi smrti v mirno dušo zaspala. Bodočnost se ji ni zdela več tako prazna, tako obupna kakor prej.

* **Smrt uglednega ameriškega rojaka.** Ljubljanski dopisnik newyorškega dnevnika »Glasa naroda« g. Rems je prejel iz New Yorka poročilo, da je tam nenadno umrl dolgoletni upravnik lista in zaslužni organizator ameriških Slovencev, g. Ludvik Benedik. Pokojnik je bil po rodu iz Strazišča pri Kranju, kjer zapušča poleg drugih sorodnikov brata in sestro, v Ameriki pa žalujejo za njim soproga, hčerka in trije sinovi.

* **Zivino sme cepiti samo živinozdravnik.** Ministrstvo za kmetijstvo je naročilo banskim upravam, naj odločno nastopijo proti nedovoljenemu cepljenju živine. V poslednjem času se je namreč v mnogih krajih naše države razširila navada cepljenja živine proti kužnim boleznim po nestrokovnjakih. Cepljenje živine proti kužnim boleznim spada v področje živinozdravnikov, ki so za ta posel vzposobljeni. Za to delo je potrebno strokovno znanje. Po zakonu o pobijanju živinskih bolezni je dovoljeno cepljenje živine samo živinozdravnikom. Isti zakon prepoveduje nestrokovnjakom izvrševanje tega dela. Zato se v korist varovanja živinoreje pred kužnimi boleznimi priporoča banskim upravam, naj nestrokovno cepljenje najstrože prepovedo.

* **Regulacija Mure od Veržaja do Murskega Središča.** Finančno ministrstvo je odobrilo 1.900.000 Din v ta namen. Položaj si je ogledala tudi komisija banske uprave in odobrila načrte za regulacijo.

* **Konjske dirke na zgodovinskem Krškem polju** bodo letos v nedeljo 8. avgusta popoldne. Dirke bodo združene kakor doslej vsako leto z veliko že tradicionalno kmečko zabavo.

* **Nezgodna bivšega poslanca Ivana Ureka.** Iz Brežic poročajo o hudi nesreči, ki je v soboto zvečer doletela bivšega poslanca g. Ivana Ureka. Vračal se je iz Brežic v Globoko z vozom, v katerega je bila vprežena mlada kobilica, ki vožnje še ni dovolj vajena. Zato je večkrat poizkušala uiti. Pri enem teh poizkusov je dohitela težko natovorjeni voz, ki je vozil po cesti pred njo. Ni se zmenila za vajeti, s katerimi jo je skušal g. Urek zadržati in kreniti v stran. Tako se je zgodilo, da je Urekov voz treščil v tovorni voz in se prevrnil. Urekovega tovariša Zevnika, bivšega župana občine Bojsna, je v loku vrglo z voza, pa je bil s tem rešen hušje nesreče. Urek sam pa je prišel pod prevrtni voz, tako da ga je splašena kobilica še nekaj časa vlekla pod vozom po cesti, dokler se ni naposled utrgala vprega, da je kobilica zbežala dalje

brez voza. G. Urek je obležal nezavesten sredi ceste. Na pomoč so mu priskočili ljudje, ki so videli nesrečo, ter ga odnesli k brežičskemu zdravniku dr. Černeliču, ki mu je nudil prvo pomoč in ga oddal nato v bolnišnico. Tam se je g. Urek kmalu zavedel in pokazalo se je tudi, da dobljene poškodbe in sreči niso preveč nevarne. Uravnali so mu izpahnjeno roko in napravili obveze, nato pa so ga mogli v nedeljo že prepeljati na dom v domačo oskrbo.

* **Mladeniči rekruti,** ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve, skrajšanega roka službe, čimprejnjega vstopa v kader, odložitve službe v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati! Pojasnila daje za malenkostno plačilo Per Franc, kapetan v pok., koncesionirana pisarna, Ljubljana, Maistrova ulica št. 14. Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 Din.

* **Sprejem v podoficirske šole.** Artilerijska podoficirska šola v Čupriji, inženjerska podoficirska šola v Mariboru in pomorsko-zrakoplovna, starost od 18 do 21 let, strojna mornariška, starost od 15 in pol do 18 in pol leta in strokovna mornariška, starost od 18 do 20 let. Pojasnila dobite pri Francu Peru, kapetanu v pok., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Priložite kolek ali znamko za 6 Din za odgovor.

* **Smrtna nesreča zaradi tlačenja pod vodo.** Nevarna razvada med kopalci je tunkanje sokopalca pod vodo. V Pesnici se je kopalca na Lipuševem travniku v Ruperčah pri Sv. Marjeti ob Pesnici mladina. Med kopalci sta bila tudi 14letni Feliks Lipušek in 15letni Mavrič Miroslav. Pesnica je na dotičnem mestu globoka do tri metre, pa si Lipušek, ki ni znal plavati, ni upal dalje od brega v vodo. Mavrič, ki je videl, kako se Lipušek boji vode, ga je naglo prijel za rame in ga potegnil za seboj v globino, kjer ga je potopil pod vodo. Mavrič je razigrano splaval k bregu, češ, pošteno sem ga potunkal, toda kmalu se je prestrašil, ko je videl, da se Lipušek bori s smrtjo. Skušal ga je rešiti z vejo, katero mu je molil nad vodo, toda Lipušek ni imel več toliko moči, da bi se oprijel, ter je izginil pod gladino. Šele pozneje so odrasli spravili utopljenca iz globokega tolmana na breg. Mavrič je iz strahu pred posledicami pobegnil.

XVI.

Velika noč.

Pomlad je prihajala v deželo. Sneg je že skoraj povsod skopnel, le v gozdu je ostala kakšna bela lisa. Solnce je že nekaj dni kar poletno pripekalo. Izenada se je zbudila vsa narava, ozelenela, in po travnikih, ki so bili že rumeni in beli od trobentic in zvončkov, je že ozivilo.

Velika noč se je bližala. To leto je bila precej zgodaj.

Marija se zdaj že ni smela več dosti ukvarjati z delom. Botra je skoraj ni pustila, da bi se lotila kakšne reči. Samo še z ročnim delom se je pečala. Pripravljala je za otroka, ki ga je nosila pod srcem, prvo perilo, in vso ljubezen je vložila v to delo.

Po tistem dnevu, ko se je Kačarica prvič oglasila v Podvrhu, je prišla še večkrat. Skrivaj je vselej odšla od doma, tako zgodaj, da je ljudje niso videli, vrnila pa se je pozno pod noč. Miha jo je večkrat povprašal, kod hodi, toda molčala je. Dvakrat mu je rekla, da je šla v mesto, toda Miha jo je obkraj začuden in nejeverno pogledal. Že od nekdanj je vedel, da se vrača Kačarica iz mesta vselej otovorjena z vsemi mogočimi dobrotami, zdaj pa ni nikoli ničesar prinesla s seboj.

Razmerje med materjo in hčerjo je postalo čisto prisrčno. Marija je pokazala Kačarici Andrejeva pisma, iz katerih je mati spoznala, da misli fant resno in da je resnično zaljubljen v njeno hčer. To jo je nekoliko potolažilo. Kadar je bila v Podvrhu, je vselej zaspala svojo hčer z nasveti in opozorili. Kaj vse mora storiti, da ne bo škodovalo

otroku, česa se mora ogibati. Mariji je bila ta skrbnost nerodna, vendar pa se ji je na drugi strani dobro zdelo, da se mati toliko briga zanj. Nikoli še ni bila tako dobra, nikoli ni s tolikšno ljubeznijo hodila okoli nje.

»Mati, še dva meseca,« je rekla, ko je bila Kačarica zadnjič pri njej na obisku.

Mati jo je vprašala:

»Ali se kaj bojiš, Marija?«

Hči je odkimala. »Ne, mati. Čemu bi se bala? ...«

»Pa vendar ...« je rekla mati.

»Samo nekaj me skrbi,« je priznala Marija. »V vasi ni nobene babice. Precej daleč jo bo treba iti iskat. Če ne bo prepozno prišla.«

»Ne skrbi, Marija,« jo je potolažila mati. »Zadnje dni bom jaz pri tebi. Uredili bomo že vse tako, da bo dobro in prav. Sicer bi pa bilo najbolje, če bi šla v Ljubljano v bolnišnico. Tam te ne more nič prehiteti ...«

»Tudi na to sem že mislila,« je dejala Marija, »pa vendar ne bi rada šla. Ne maram tujih ljudi. Že tako se čutim kakor izgana ...«

»Pustiva to,« je rekla tedaj mati, ko je videla, da postaja Marija otožna. »Ni vredno misliti na take reči. Časa je še dovolj.«

Po tem pogovoru je mati šla, Marija pa se še dolgo ni mogla pomiriti, tako so jo nenebese prevzele. Tisto noč je zelo slabo spala. Vzdihovala je in se premetavala po postelji, da je prišla botra dvakrat pogledat, kaj je z njo. Proti jutru se je zbudila in ni mogla več zadremati.

(Dalje prihodnjic)

* **Umor v Bresternici.** Nedavno so aretirali posestnikovega sina 26-letnega Maksa Ferša, osumljenega, da je umoril posestnico Kristino Gselmanovo v Bresternici. Ferš je pod težo dokazov vse podrobnosti priznal. Opisal je, kako je Gselmanovo, ki mu baje ni hotela izročiti 25 dinarjev zaslužka pri dnini in ki mu je baje v razburjenju prisolila zaušnico, zabodel v prsa s stiletom, ki ga je vedno nosil pri sebi. Ko je videl, da je mrtva, jo je naložil na hrbet in jo nesel po strmih stopnicah na podstrežje in jo je zakopal v seno. V neki omari je našel 165 Din, ki jih je spravil v žep, nato pa je stlačil v torbo razne obleke, čevlje, kaseko in klobase. Šel je v hribe, kjer je pod nekim drevesom skrtil torbo z ukradenimi predmeti. Ko je postal žejen in lačen, je šel v Selnico, kjer je naročil zajtrk. V trenutku, ko je odšla natakara v kuhinjo, je skočil k omari, iz katere je ukradel okoli 400 Din. Nato je krenil k bratu, in se zatem skrtil v hribeh. V noči na soboto je hotel obiskati svojce v Bresternici, pa so ga orožniki aretirali. Vprašanje je, ali je Ferš res umoril Gselmanovo v kuhinji, kakor on zatrjuje, ker niso našli v kuhinji nikakšnih krvnih sledov in ker je dognano, da je Gselmanova umrla za popolno izkrvavitvijo. Vsi znaki kažejo, da je moral Ferš umoriti Gselmanovo na podstrežju. Ferš je bil že večkrat kaznovan.

* **V orožnike preoblečeni razbojniki.** Že nekaj noči se pojavljajo v okolici Križevcev in Koprivnice na Hrvaškem dobro oboroženi razbojniki, ki se oblačijo tudi v orožniške in policijske uniforme. Najdrznejša napada te tolpe sta bila v Glogovnici in v Veliki Mučni. V prvem kraju so razbojniki napadli župnika Plažinčiča. Župnika je zbudilo razbijanje po oknih in vratih in pred hišo je stalo pet oboroženih ljudi, trije v uniformah, dva pa v civilu. Neznanci so rekli župniku, naj jim odpre hišo, ker jih je poslala orožniška postaja v Križevcih. Župnik je odvrnil, da jih ne pozna, med tem ko pozna vse križevske orožnike in če so res poslani od oblasti, naj privedejo s seboj vaškega župana. Razbojniki so vprašali, kje je županova hiša, župnik pa jim je rekel, naj v hlevu zbudijo njegovega hlapca, da jim bo pokazal pot. Razbojniki so šli v hlev, hlapca zvezali, potem pa začeli streljati proti župnikovi hiši. Med streljanjem so vdrli v hišo in plenili po sobah. Župnikova kuharica pa se je splazila iz hiše do cerkve in začela zvoniti plat zvona, kar je sklicalo vaščane. Ko se je oglasil zvon, so razbojniki zbežali. V drugem kraju pa so naslednjo noč isti zločinci obiskali starega pravoslavnega paroha Vukovića, ga zvezali in pretepli ter mu odnesli ves cerkveni denar. Ostale prebivalce parohove hiše so zaprli v klet in s plenom šli. Nevarne razbojnike so potem orožniki obkolili pri Koprivnici. Pri obstreljevanju je bil član te nevarne roparske tolpe, ki je napadla župnišče v Glogovnici, cigan Ivan Kokoška iz okolice Lendave ranjen v vrat. Orožniki so ga vlovili in potem je izdal svoje tovariše. Po njegovem zatrdilu pripadajo nevarni tolp, ki je hotela postati naslednica Čarugove družbe, neki Lovro iz Pribislavcev v okolici Čakovca, dva sta iz okolice Murske Sobote, eden pa iz vasi Čirkovci v ptujskem srezu. Ti štirje razbojniki so na umiku pred orožniki v gozdu zavrgli vojaške puške in orožniške obleke in se hitro preoblekli v stare cape, ki so jih imeli s seboj. Število orožnikov se je pomnožilo in so docela obkolili četvorico, o kateri trdi prijeli cigan Kokoška, da se nihče ne bo živ vdal.

DOKAZ ZDRAVE PAMETI

Zena: »Preden sem vzela tebe, sem imela najmanj deset snubcev, in vsi so bili pametnejši od tebe.«

Mož: »Res je, zato te pa nobeden ni hotel...«

RADOVEDNOST

Sinko: »Mama, kako pa je detetu ime, ki nam ga je nocoj prinesla štorklja?«

Mati: »Dete doslej še nima imena, ljubček.«

Sinko: »To je pa čudno! Kako pa je mogla štorklja vedeti, da je dete naše?«

ZLOBEN JEZIK

A: »Kaj misliš, komu je podoben moj sin...?«

B: »Od kod naj pa poznam vse prijatelje tvoje žene?«

NAJLEPŠE DEKLE NA SVETU

Mira: »Moj ženin mi piše, da se bo čez dva meseca oženil z najlepšim dekletom sveta.«

Zora: »Takšna nesramnost! Toliko časa te je vlekel za nos, zdaj bo pa drugo vzel.«

NA SLAVNOSTNI VEČERJI

Med slavnostno večerjo govori nekdo že pol ure in vse kaže, da nječovega govora še ne bo konec. Gost se obrne k svoji sosedji in pravi: »Ali se ne da nič storiti, da bi to go-
bezdalo mehalo vezati otrobe?«

»Zal,« mu odgovori dama, jaz si že deset let prizadevam, zavezati mu jezik, pa je ves trud zaman. To je namreč moj mož...«

Popotnikova torba

Lepa prireditev kmečke mladine

Sv. Bolfenk pri Središču, julija.

V nedeljo se je vršil lepo uspel kmečko-mladinski tabor v Vodrancih. Že kmalu popoldne so se začele zbirati skupine koscev, grabljic, žanjic in drugih skupin na Vitano, od koder se je razvil slikovit sprevod ob sodelovanju godbe na pihala. V sprevodu so bili kmečki konjeniki, kolesarji, deca, kosci tekmovalci s praporom Zveze, odposlanci okoliških društev in vozovi. Pesem in vriskanje sta se razlegala ves čas iz strumnih vrst sprevoda, ki je izražal odločnost in vztrajnost naše mladine. Na travnikih tovarišev Novaka in Flegeriča je pred pasovi, odrejenimi za tekmo, stala tribuna iz zelenja, okrašena s trobojko, zeleno zastavo in vencem iz klasja. Okoli tribune se je strnila kmečka vojska s kosami, srpi in grabljami. Številne goste je pozdravil predsednik Društva kmečkih fantov in deklet tovariš Joško Tomazič, v kratkih besedah povedal namen prireditve in podal besedo odposlancu zveze tovarišu Dragu Košmrlju, ki je v toplih besedah pozdravil društvo in zborovalce v imenu zveze, nato pa obrazložil smotre, ki jih zasleduje naša organizacija. Zatem sta govorila tovariša dr. Rosina iz Maribora in Lisar Stefan iz Črnelavcev. Vsi govorniki so bili za svoja izvajanja deležni živahnega pritrdjevanja. Nazadnje je godba zaigrala kmečko himno »Zeleni prapor«.

Sledila je dvojna tekma koscev: članov domačega društva in pa članov sosednjih društev. Kosilo je 15 fantov. Lepo otavo v izmeri 180 kv. m je odrezal prvi Franc Zorec v sedmih in pol minute, kar da 24 kv. m v minuti. Drugi je bil Alojz Zorec in tretji Martin Puklavac. V meddruštveni tekmi je bil prvi Serec Ivan (Hum), drugi pa Žerjav Hubert (Središče). — V prav majhni razliki so sledili ostali tekmovalci, ki so se vsi dobro izkazali.

V kolesarski dirki na progi 19 km je v času 34 min. 20 sek. zmagal tovariš Vernik Srečko iz Središča. Drugi je bil Merkša Ivan iz Huma in tretji Lešnik Ivan iz Ljutomera. Med domačimi je bil prvi Šterman Ferdinand (Sv. Miklavž), drugi Kolarič Konrad (Godeninci) in tretji Rajh Franc (Slanča vas). Ob srečolovu se je nato v »senci hrastovi« razvilo prijetno tovariško razpoloženje ob sodelovanju moškega zbora »Lipe«.

Lepa prireditev je nov dokaz, da je naša mladina živo na delu. Naj bi našla mnogo pomenjalcev! V delu in slogi je naša rešitev!

Huda ura je divjala nad Suho krajino

Dobrepolje, julija.

Dobrepolje je zadela strašna nesreča. V ponedeljek popoldne je divjala nad Suho krajino, zlasti nad Dobrepoljem, Strugami in bližnjo okolico strašna nevihta. Lilo je, kot bi se

bil odtrgal oblak. Med nalivom je pa padala debela toča, ki je uničila vse. V nekaj trenutkih je bilo vse pokrito z debelo plastjo ledu. Ker se voda ni mogla naglo odtekat, je zalivala hiše, iz katerih so morali prebivalci vi naglo bežati, da so si rešili vsaj življenje.

Ledena zrna, ki so padala četrte ure, so bila težka po 10 do 20 dkg. Vihar je porušil več gospodarskih poslopij in izruval mnogo drevja. V Dobrem polju in okolici so razbita vse šipe in stolčene tudi vse strehe. Poplavljeni toča so napravile ogromno škodo, ki je cenično na več milijonov. Prebivalstvo, ki je zadolženo, je obupano, saj mu je uničena skoraj vsa letina, tako da mu grozi na zimo glad. Pomoč je nujno potrebna.

Od neurja so najbolj prizadete vasi Dobrepolje, Zdenska vas, Videm, Cesta, Struge, Zagorice, Podgorica, Podstruge in Podpeč. Pogled na opustošene kraje je žalosten: vse je razbito in pomandrano kakor od konjskih kopit, a drevje je oskubljeno do zadnjega lističa, da stoji golo kakor sredi zime. O koruzi in drugih pridelkih ni več sledu, saj jih je toča, ki je bila debela kakor jabolka, stolkla v zemljo. Še danes leži toča na poljih.

Nevihta je zalotila na polju 16 letno Tončko Zrnčevo iz Zdenske vasi, katero je toča pobila na tla in so jo nezavestno morali odnesti.

Najhuje je prizadeta Zdenska vas, ki je bila tudi poplavljen. Voda je zalila vse kleti in uničila, kar je bilo v njih. V hlevih je stala do meter visoko, da so komaj rešili živino.

Sokol v Št. Petru v Savinjski dolini otvori svoj dom

Št. Peter v Savinjski dolini, julija

Dne 1. avgusta se bodo pod visokim pokroviteljstvom saveznega starešine Nj. Vel. kralja Petra II. odprla vrata našega Sokolskega doma, posvečenega nepozabnemu spomenu blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Ponosni smo na to najvišje odlikovanje zlasti v današnji dobi, ko skušajo sokolsko delo vsepovsod ovirati.

Sokolstvo gre neustrašeno in strumno naprej po jasno načrtani poti in od dne do dne dosega lepše uspehe. Vse strele, ki švigajo, in vsi viharji, ki razsajajo okrog nas, ne morejo zatreti mogočnega pohoda vzvišene sokolske misli. Bratje in sestre, prijatelji Sokolstva, mnogo čujemo o sijajno uspešnih sokolskih prireditvah, zato smo prepričani, da boste s svojim številnim posetom dali tudi naši izredni sokolski in nacionalni prireditvi oni sijaj, ki ga po pravici zaslužiti. Upoštevajte v polni meri vse težave in neprilike, ki jih je naše društvo že in jih bo še moralo premagati. Treba je bilo mnogo žrtev, truda, nezlomljive volje in poguma, da smo uspešno dosegli sed svojega 10letnega nesebičnega dela v obliki ličnega doma in letnega telovadišča. Skozi vse težave in neprilike, ki so se nam videle v gotovih trenutkih nepremagljive, nas je izpodbujala k delu sokolske volje.

Naš novi dom otvarjamo z namenom, da bi postal šola narodne discipline, zavod za gojitve požrtvovalne ljubezni do kralja, domovine in naroda. Dom smo posvetili nepozabnemu spomenu najodličnejšega Sokola, kralja Aleksandra I. Zedinitelja, z obljubo, da hočemo v smislu njegovih zadnjih velikih besed vzgajati naše članstvo v resnične čuvarje Jugoslavije in skrbeti za to, da postane naš lični dom žarišče prosvete, steber jugoslovenskega nacionalizma in narodnega edinstva.

Ko pred otvoritvijo svojega doma ob 10-letnici obstoja našega društva ugotavljamo navedena načela, kličemo vsem bratom in sestram in prijateljem Sokolstva: Prihitite 1. avgusta v častnem številu v naš lep št. Peter in pokažite s svojo navzočnostjo sokolsko in nacionalno zavednost in resnično bratstvo! Zlasti pozivamo domačine in ostale savinjske rojake, da s primernimi prispevki pomagajo našemu društvu kriti še neporavnane gradbene stroške.

Se nekaj dni nas loči od našega praznika. Naše članstvo je požrtvovalno na delu s pripravami, da preskibi posetnikom naše izredne prireditve čim večje udobje. Opozorjamo bratske edinice in širšo javnost, da bo poleg otvoritve novega doma tudi javni telovadni nastop žalskega okrožja z najpestrejšimi to-

čkami, nato pa velika sokolska in narodna veselica, pri kateri bo sodelovala priznana sokolska godba iz Trbovelj. Bratske edinice prosimo, da nam čimprej pošljejo prijave v smislu naše okrožnice! Vsem udeležencem jamčimo, da bodo z našo prireditvijo zadovoljni. Se enkrat: 1. avgusta vsi v St. Peter v Savinjski dolini!

Psi so žrli meso

20.000 let starega mamuta

Skoro neverjetno se čuje, da so znanstveniki odkrili košček presnega masla, starega že 2600 let, ki je bilo še čisto ohranjeno.

To je mojstrsko konserviranje, kakršnega je večša samo gospodinja priroda. Ta košček presnega masla so dobili v lončeni posodi, ki so jo izkopal v Frigiji. Praviijo, da je še iz časa vladarja Mida, ki je vladal l. 728. pred Kristusom.

A kaj pomeni to presno maslo spričo najstarejšega jajca sveta. To jajce je tako staro, da njegove starosti sploh ni mogoče več določiti. Po okameninah v kraju, kjer so dobili to jajce, je soditi, da je bilo jajce znešeno pred dvema, tremi milijoni let! Ne poznamo ptiča, čigar je to jajce, ki pa ni tako dobro ohranjeno kakor ono presno maslo. Ni sicer razbito, a od zunaj je že na znotraj segla okamenina, vendar vsebina še ni bila uničena, tako da so jo kemično preiskali. Jajce so našli ob severnoameriški reki Gili v Arizoni.

Priroda je za konserviranje uporabila isti način, kakor še mi storimo zdaj, če shranimo jajca za dalje časa: dala ga je v apno. Uporablja pa tudi ta način, da pusti hranivo zmrzniti.

× **Najvišja cesta v Evropi.** Pred dnevi je predsednik francoske republike Lebrun otvoril najvišjo cesto v Evropi, ki drži čez prelaz Iseran 2769 m visoko. Možnost zgradbe ceste čez prelaz Iseran, ki veže po najkrajši poti Lausanne z Nico in Sredozemskim morjem, je imel v mislih že Napoleon. Toda takrat še ni bilo za to tako važnih povodov kakor danes, ko je razvit tujski promet. Kdo bi si namreč ne želel redkega užitka, voziti se z avtomobilom skozi mogočno kraljestvo ledenikov. Pa tudi velikega praktičnega pomena je nova cesta. Kraja, katera je zdaj cesta znatno približala, Val d'Isere in Bonneval, sta v zračni črti samo 16 km oddaljena drug od drugega. Prep. ja si moral prevoziti 226 km dolgo pot, če si hotel priti iz enega.

× **Zapuščina italijanskega izumitelja Marconija.** Pred dnevi je preminil sloviti italijanski izumitelj Marconi, ki se mu moramo zahvaliti za mnoga odkritja na področju brezžičnega brzojavljanja in radia. Te dni so odprli Marconijev testament in našli, da je zapustil okoli pol milijarde lir. Testament določa, da pripada polovica te ogromne zapuščine sedemletni Marconijevi hčerki Elettri. Druga polovica se razdeli enakomerno med vse štiri Marconijeve otroke, tako da dobi tudi tu Elettra svoj delež. Vdova pa bo uživala do smrti obresti od polovice deleža, ki pripada hčerki Elettri. Testament ne navaja nobenih drugih zapuščinskih daril. Sednja ugotovitev je javno mnenje zelo osupnila, ker so pričakovali, da bo Marconi zapustil velike vsote v dobrodelne namene, ker je njegovo premoženje nastalo zaradi velikih podpor, ki jih je užival od države, ki mu je omogočila, da je mogel nadaljevati svoje znanstveno delo.

× **Hiše iz kosti.** V severnih krajih, kjer primanjkuje kamna in lesa, rabijo za gradnjo poslopij čisto kosti, in sicer kosti mrožev ali pa še pogosteje kitov. Za gradnjo uporabljajo tudi rebra, največ pa spodnje čeljusti, ki jih je že narava izoblikovala tako, da so kakor nalašč prikladne za vrata. Na Aljaski grade zimske kočice tako, da zasajajo kitove kosti v zemljo kot stebre, nanje pa polagajo strehe iz kožuhovine. Raziskovalec krajev proti severnemu tečaju Rasmussen pripoveduje, kako je

Najstarejše znano zmrzlo meso sveta je po mnenju učenjakov staro 20.000 let. To je meso mamuta, ki se je v Sibiriji prevrnil v neko jamo in si pri tem zlomil hrbtenico. V jami je bil led in je ostal led tudi še pozneje. Na ta način je ostala žival v svoji ledenici in se je toliko tisoč let ohranilo meso sveže. Ta najdba je pač ena izmed najvažnejših na svetu, saj nam kaže vsaj približno podobo, kakšen je mamut prav za prav bil. Vse, kar koli smo prej o njem vedeli, se je naslanjalo na domišljijo in se opiralo na najdbe kosti in risb jamskih praljudi. Na tem mamutu so lahko preučevali dolžino in barvo dlake, kakovost kože in sleherni ud trupla. Iz vsebine želodca so mogli celo določiti, da so se ti orjaki pradednine preživljali s travo. Izvrstno je bil mamut konserviran, prava mojstrina gospe prirode. Meso je bilo čisto sveže in lepo.

Člani odprave, ki so našli mamuta sredi gor in ledu, pa se ga le niso upali jesti. Pač pa so ga dali za poskušnjo psom, ki so ga požrli z največjim tekom in jim ni nič škodovalo.

prišel v Smithovem zalivu do velike hiše, ki je imela stene iz kitovih kosti. Iz mrožjih kosti grade svoja bivališča tudi Čukči v Sibiriji. Blizu Hudsonovega zaliva v Ameriki so zgradili Eskimi nekoč iz mrožjih kosti cerkvice za 80 vernikov. Pokrita je bila z mrožjimi kožami. Plotove in vrata iz kitovih kosti, zlasti iz čeljusti, najdemo tudi na Danskem in Norveškem, še pogosteje pa na severnonemških otokih. To so spomini na čase, ko je lov na kite še cvetel, ko so prevažali kite na obalo, da so izkuhali iz njih mast. Iz tistih časov je na otokih Severnega morja mnogo koščenih plotov, starih 150 do 200 let. Kitove kosti so zelo trpežna gradbena snov.

× **Nov ruski koledar.** Ruska znanstvena akademija v Moskvi je dobila naročilo, naj napravi nov koledar namesto krščanskega, ki je doslej v rabi. Leta najse nič več ne štejejo po Kristusovem rojstvu, ampak po okto-brski revoluciji l. 1917. Vsa leta po Kristusovem rojstvu dotlej naj se zovejo kapitalistična doba. Iz koledarja morajo izginiti vsa imena, ki spominjajo na svetnike. Sobota naj se imenuje »Lenin«, nedelja pa »Stalin«, drugi tedenski dnevi pa naj dobijo imena po drugih sovjetskih veljakah. Meseci naj imajo vsi enako po 30 dni in se bodo nazivali po velikih revolucionarnih dogodkih. Novo leto bo 7. novembra vsakega leta. Na ta dan je namreč nastala boljševiška revolucija.

× **Slavni zdravnik na znamkah.** V Avstriji bodo izdali znamke s podobami slavni zdravnikov. Po drugih državah že imajo take znamke. Tako časti Kuba na znamki dr. Finlaya, ki je spoznal mrčes, prenašajoč rume. no mazarico. Panama časti na znamki dr. Gorgasa, ki je o priliki gradnje Panamskega kanala preprečil nastop nalezljivih bolezni. Francija je ob stoletnici leta 1923. počastila profesorja dr. Pasteurja, ki je odkril sredstvo proti pasji steklini. Tudi Filipini in San Salvador sta izdala znamke svojih slavni zdravnikov. Take znamke so izšle nadalje na Nizozemskem, v Švici, v Italiji, v Španiji, na Poljskem in na Madžarskem.

× **Kako so se oblačili pred 3000 leti.** V zadnjih letih so zgodovinska izkopavanja na Danskem, Švedskem in Norveškem napolnila

muzeje s silno zanimivimi najdbami. V krstah, izdelanih iz debelih hrastovih debel, so našli še dobro ohranjene kose obleke iz leta 1200 pred Kristusom, torej še iz bronaste dobe. Najdbe so tako številne, da nam jasno kažejo, kako so se ljudje oblačili pred 3000 leti. Tkaštvo je moralo biti takrat že zelo dobro razvito, ker so izkoptane tkanine silno močne in lepo izdelane. Blago je iz temne volne, iz česar sklepajo, da so ljudje gojili neko posebno vrsto ovc, ki jih danes v tistih krajih ni več. Moški so nosili kratak od pasu čez kolena segajoč plašč, ki so ga privezovali okrog pasu z vrvo ali jermenom, in drug daljši plašč, s katerim so si ogrinjali vrhnji del telesa. Glave so pokrivali z debelimi volnenimi čepicami v obliki krogle. Za ženske obleke pa si znanstveniki niso čisto na jasnem. Našli so namreč dve vrsti oblek: daljšo, podobno moški, in krajšo, ki sega nekako do srede stegen in je spletena iz debelih niti. Zanimivo je, da so nosile že prave jopice in se pokrivalo z mrežastimi kapicami.

× **Lastovke proti malariji.** V Italiji so začeli umetno gojiti lastovke po močvirnatih pokrajinah, kjer razsaja malarija. Spoznali so, da so lastovkam mslarični komarji posebnost, in mislijo, da bi mogle ves ta nesrečni mrčes pokončati. V velikih umetnih valnicah imajo na tisoče lastovičjih jajc, kjer se umetno izležajo, se čisto udomsčijo in tako privadijo ljudi, da se še potem, ko jih spuste v prostost, neprestano vračajo v svoj rojstni kraj. Celo tako so jih izučili, da čuvarji samo zapiskajo s piščalkami, pa že začno prihajati lastovke v jatah k svojim »krušnim staršem«.

× **Potujoči radio.** Francoske železnice so uvedle tako imenovani radijski vlak, ki je višek udobnosti in zabave, pa tudi poučnosti. Ta vlak vozi izletnike po slikovitih francoskih pokrajinah na zabavna in poučna potovanja in oddih iz velikomestnega vrvenja. Vlak ima sedem voz. V enem je nastanjena radijska oddajna postaja, ne navadna prejemna postaja, ki bi svoje goste zabavala z razno navlako z vsega sveta. Zato ima vlak lastne napovedovalce, svoje pevce in svoj orkester. Poseben voz je samo za plesalce, poseben za kadilce, potem seveda jedilni salon, trije vozovi so za oddih in pouk.

× **Važnost lune za zemljo.** Tudi znanstveniki potrjujejo staro kmečko pravilo, da je vedno boljše sejati pred polno luno kakor pred mlajem. Setve nekaj dni pred polno luno donesajo baje znatno več, kakor one ob mlaju. Največja angleška ladja »Queen Mary« tehta ob mlaju celih 10 kg več kakor ob polni luni. Morje je vedno najbolj razburkano ob mlaju, ko luna nima nad njim tolike moči, da bi ga mogla držati v merah dostojnosti. Tudi ure nam luna lahko zmeša, če zaide nekoliko s svoje navadne poti. Zvezdo, slovcu so vsi v strahu, ker se je luna naposled zahotelo nekoliko izpremeniti enoličnost svojega potovanja po vedno isti poti in je krenila morda za nekaj kilometrov v stran, da si ogleda še kake druge zanimivosti. Posledica tega je bila, da je velika zvezdoslovska ura v Greenwichu prišla s pravim zvezdoslovskim časom malce navzgor. Razlika je sicer samo za eno sekundo. Praviijo, da se kaj takega že ni zgodilo vse od leta 1680.

× **Najgloblji petrolejski vodnjak,** ki gre globlje kakor 4000 m, je oni v Crane Countyju v Texasu (Amerika). Globok je 4263 m. Zarj so porabili kakšnih 25 milijonov dolarjev, da so ga izvrtali. V globini 3000 m je vročina že tolikšna, da zavre voda. Petrolej v tem vodnjaku je v plinastem stanju; zgostí se šele v ceveh na poti na površje. Petrolejskih vodnjakov seveda ne kopljejo, ampak vrtajo s posebnimi svedrji in zabijajo za njih močne železne cevi, ki morajo biti zelo odporna.

Listnica uredništva

Budinci. Kolikor nam je znano, tvrdimo »Novitas« v Zagrebu ni več in se bodo morali lastniki zagovarjati pred sodiščem zaradi neklih nerednosti.

Radio Ljubljana

od 1. do 8. avgusta

Nedelja, 1. avgusta: 8.00: Vesel nedeljski čas, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9.45: Verski pozdrav (igral bo radijski orkester). — 9.00: govor (dr. Roman Tominec). — 10.00: Orgelski koncert (Bohinec Stanko). — 10.45: Plesno polje (plošče). — 11.30: Otroška ura: Kotičkov striček kramlja. — 12.00: Radijski orkester. — 13.00: Čas, poročila, spored, obvestila. — 13.15: Koncert plesne glasbe (plošče). — 17.00: Kmetijska ura: Iz življenja vinske trte (inž. Ivo Zupanič). — 17.30: Prenos koncerta vojaške godbe iz Bellevuea. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Vodopivec: Srce in denar — spevoigra (izvajal bo pevski zbor z Ježice; dirigent Danilo Cerar). — 20.50: Plošče. — 21.00: Operne speve s spremljevanjem klavirja (profesor Lipovšek) bo pela Tončka Suštar-Maroltova. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radijski orkester.

Ponedeljek, 2. avgusta: 12.00: Odmevi z ruskih poljan (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.45: Venčki vsake vrste (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Saint Sæns: Ples okostnjakov (plošča). — 20.10: Zdravniška ura (dr. Ivan Matko). — 20.30: Slovenske narodne v pesmi in glasbi (sodelovali bodo Poljka Zupanova, Mila Kogejeva, Milan Jug, Tone Petrovič in radijski orkester). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Mandolinistični trio (Antunovič, Privšek, Haršlag).

Torek, 3. avgusta: 12.00: Kmečka godba, kmečki pies (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Radijski orkester. — 14: Vreme, borza. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Slovenske pesmi (plošče). — 20.10: Narodni jezik — kulturna dobrina (profesor Ebin Bož). — 20.30: Koncert pevskega zbora »Sloga«. — 21.15: Radijski orkester. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Lahkih nog naokrog (plošče).

Sreda, 4. avgusta: 12.00: Operetni venčki (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Poljske in ukrajinske narodne (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Lahka solistična glasba (plošče). — 20.10: Mladinska ura: Kako spoznamo glasbilo, IV, predavanje (dr. Dolinar). — 20.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Rogaske Slatine. — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Rudolf Pilih bo igral na kromatično harmoniko.

Četrtek, 5. avgusta: 12.00: Obisk v daljnih krajih (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Koncertni plesi (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Za kratek čas (plošče). — 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 20.30: Pevski koncert Tee Labošev, članice gledališča v Zagrebu; vmes bo igral radijski orkester dela hrvaških skladateljev. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radijski jazz (vmesne vložke bo pel Mirko Premelč).

Petek, 6. avgusta: 12.00: Naša pesem, naša glasba (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Radijski orkester. — 14.00: Vreme, borza. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Cigani igrajo (plošče). — 20.10: Ženska ura: Žena in sport, III, predavanje (Iva Pregljeva). — 20.30: Radijski orkester. — 21.15: Orgelski koncert (profesor Franz Schuschnigg). — 22:

Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 7. avgusta: 12.00: Plošče se vrtijo v pravi drendaj. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošče se vrtijo v pravi drendaj. — 14.00: Vreme. — 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Pratika za mesec avgust ali veliki srpan (besedilo je napisal Niko Kuret; izvajali bodo člani radijske igralske družine). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radijski orkester.

Ženski vestnik

Likanje perila

Kadar nameravaš likati perilo, ga poprej (najbolje že zvečer) naškropi, lepo zloži in zvij, da se vlaga enakomerno razdeli, ker se perilo potem veliko laže in lepše zlika. Likaj pa vedno počasi, da se perilo pod likalnikom posuši, ker le tedaj bo res lepo zlikano. Zlikanega perila pa ne shrani takoj v omaro, temveč ga zloži čez noč po mizi, da se dobro posuši, sicer splesni, in če že ne splesni, pa vsaj dobi neprijeten duh.

Če hočeš, da bo perilo res lepo in kakor novo, tedaj ga po vsakem pranju malo poškrobi. Za škrob (rižev škrob je predrag) vzameš četrť kilo bele moke. Moko streseš v lonec, priliješ malo mrzle vode in dobro raztepeš, da ne bo štrukeljcev. Nato mešaje priliješ do dva litra kropla. Ko zavre (med tem večkrat premešaj, da se ne pripali), je škrob gotov. Ko se je škrob malo shladil, ga precedi skozi čisto krpo. V ta namen je najboljša, da sešiješ vrečico, ki jo potem vedno uporabljaš samo za škrob. V škatelci daš približno štiri litre vode, v vodo zamešaš plavilo, (ki ga tudi imej vedno v vrečici, da ne napraviš madežev v perilo), prilij škrob, dobro zmešaj, zmoli kose mokrega perila v škrobu, jih zvij in obesi sušit.

Tako naškrobljeno perilo je kot novo, se da zelo lepo likati, pa se tudi rajši opere, ker ostane umazanost bolj na površini in ne prodre do sredine vlaken.

Za kuhinjo

Prepečene kolerabice. Šest do osem kolerabic olupi in zmelji na strojčku. Nato premešaj malo majarona, sesekljane kumne in soli. V kozi razpusti šest dek sirovega masla, stresi zraven kolerabice in jih v lastnem soku duši do mehkega. Nato premešaj tri žlice pretlačene skute (domačega sira), štiri žlice drobtin in zmešaj. Če je pregosto, prilij malo vode, da dobiš prav gosto zmes. Kozo porazi s sirovim maslom, jo napolni s kolerabicami, razravnaj in peči približno 20 do 30 minut. Ko je pečeno, razdrobi z vilicami kakor praženec in daj s solato na mizo.

Fižol kot prikuha. Skuhaj pol kile belega fižola (fižolice). V kozi razbeli 10 dek masti in prepraži eno debelo in drobno sesekljano čebulo, dodaj žličico sladke paprike, žlico paradiznikove mezge ali štiri zrezane paradiznike, strok stlačenega česna in dva olupljena in na drobne kocke narezana krompirja. Vse skupaj malo praži in nato stresi zraven kuhani fižol. Osoli in kuhaj toliko časa, da se krompir popolnoma razkuha. Če je jed pregosta, prilij vodo, v kateri si kuhala fižol. Daš kot prikuho s krompirjem in govejim mesom na mizo.

Krompir z ocvirki. Skuhaj kilo krompirja. Kuhanega ocedi, takoj olupi ter stlači. Premešaj eno jajce, žlico sirovega masla, malo soli in naribanega muškata oreha. Medtem ko se krompir kuha, pa sesekljaj 20 dek ocvirkov. Z ocvirki zmešaj eno drobno sesekljano čebulo, malo zelenega sesekljane peteršilja, strok stlačenega česna in malo po-

pra. Če ocvirki niso slani, tedaj jih osoli. Kozo dobro namaži s sirovim maslom ali mastjo, na dno deni eno plast (za prst na debelo) krompirja, nato plast ocvirkov, spet krompir, da vse porabiš. Na vrh pride krompir. Po krompirju položi koščke sirovega masla, potresi z drobtinami in peči v ne prevroči pečici tako dolgo, da se krompir na vrhu lepo zapeče in zarumeni. Daš s solato na mizo.

Sirov praženec. 30 dek domačega sira pretlači skozi sito, nato premešaj tri rumenjake, malo soli, osminko litra dobre in goste smetane ter mešaj, da se zgosti. Nato premešaj šest dek moke in šest dek rozin. Stročni trd sneg treh beljakov, premešaj k snegu tri deke sladkorja v prahu in točli sneg dalje, da postane spet trd, nato ga premešaj k sirovu. V kozi pa razpusti osem dek sirovega masla, zlij v kozo testo, razravnaj in speči. Pečeno raztrgaj z vilicami na drobne koščke, posuj s sladkorjem in cimetom in daj s kompotom na mizo.

Telečja jetra v omaki. Pol kile telečjih jeter zreži na tenke kose. V kozi razbeli 10 dek masti. Zrezana jetra pavaljaj v moki in jih hitro na masti opeči. Ko so jetra opečena, jih porini na kraj kože, v sok pa potresi eno drobno sesekljano čebulo, in ko čebula porumeni, potresi po čebuli žlico moke, in ko tudi moka porumeni, dodaj pol žličice sladke paprike, žlico paradiznikove mezge ali štiri narezane paradiznike, vse skupaj premešaj in prilij osminko litra kisle smetane. Če je omaka pregosta, prilij še malo vode. Vse skupaj naj se še pokrito duši približno 20 minut. Nato osoli, premešaj in daj na mizo. Zraven daš krompir, dušen riž, omoke in slično.

Keksi. Na desko stresi 28 dek suhe moke. Med moko zmešaj zavitek pecilnega praška. Dodaj eno jajce, sedem dek sladkorja v prahu, šest dek sirovega masla, od pol limone naribane lupinice, ščepec soli in žlico ali dve mleka. Vse skupaj umesi v testo, ki naj ne bo premehko in tudi ne pretirno. Umešeno testo pokrij s prtičem in naj počiva četrť ure. Nato ga tenko razvaljaj, z ribežnom utisni, da je videti testo grapavo, nato z obodcem izreži poljubne oblike. Zloži na pomazano pekačo in speči v precej vroči pečici. Pečene in shlajene kekse shrani v zaprti posodi.

Jabolčna torta. Umesi v testo 20 dek moke, 10 dek sirovega masla, rumenjaka dveh trdo kuhanih jajc (rumenjake prej dobro stlači), dve žlici sladke smetane in od pol limone naribano lupinico in sok. Testo dobro zmesi, razdeli na dva dela in razvaljaj v velikosti tortne posode. Tortno posodo porazi s sirovim maslom in položi noter en del testa. Po testu nadevaj tenko narezanih olupljenih jabolok, posuj s sladkorjem v prahu in, če imaš, dodeni pest zmletih orehov ali lešnikov. Položi po jabolkih še drugo polovico testa, ob krajih malo z roko zatlači in nabodi testo z vilicami, nato speči. Pečeno posuj z vanilijevim sladkorjem, zreži in daj toplo na mizo.

Praktični nasveti

Kadar čistiš nože ali vilice s smirkovim papirjem, uporabljaš zato vedno že obrabljeni papir. Nov smirkov papir je namreč prester in ne očisti noža nikdar tako lepo, ker ga preveč spraska, a ga ne izglači. Pri tem se pa nož silno hitro obrabi. Isto velja za ploščo okrog štedilnika in pečice.

Rjo iz perila, obleke zagotovo odstraniš, če kupiš v drogeriji palčico, ki se imenuje »Rost-fleek«. To je približno tako velika palčica kakor cigareta. Rjasti madež najprej dobro zmoliš, potem nastriži z nožem s te palčice nekaj praška, ga potresi po madežu in ga s prsti vdrgni v madež. V teku petih minut je madež izginil, ne da bi pri tem blago kaj trpelo ali se raztrgalo. Ko je madež izginil, blago dobro z milom operi, v mlačni vodi izperi in posuši. Tudi več let stare rjaste madeže odstraniš na ta način.

Kupujte domače blago!

Našim odjemalcem

**Poletni obutvi smo ukinili
banovinsko trošarino
in znižali cene.
Pridite in prepričajte se**

Bata

Za smeh in kratek čas

DOMA

Melhijor se ziblje v pozni jutnji uri proti domu, pa nanese naključje, da se zaleti v stojnico prodajalke sadja.

»Salamenski pijanec! Neroda nemarna! Kozel natreskani!« Vse to in še marsikaj drugega mora preslišati ubogi Melhijor.

Presenečen začne mežikati: »Jej, ali sem že doma?«

NAPREDOVANJE

Knjigovodja Klobasa prihi domov in objame ženo. »Pomislil Špela, šef oddelka je prestavljen!«

»Ne veselil se prezgodaj,« odvrne preudarno Špela, »namestu njega bo prišel gotovo kakšen osel.«

Klobasa pa zmagošlavno:

»Jaz, draga Špela...«

MLADA LJUBEZEN.

Mesec je osvetljeval zemljo. Toda zaljubljenca se nista zmenila zanj. Prepirala sta se. Naposled pa se je njej zazdelo, da je prepira že dovolj. Naslonila se je na njegove prsi in šepnila:

»Oh, Miha, kako trdo srce imaš!«

»Saj to ni srce, temveč moja doza za cigarete.«

SREČEN DOGODEK

V družini trgovca Cmoka so imeli srečen dogodek.

Zdravnik: »Katra, ali ste gospodu Cmoku že povedali, da je dobil trojčke?«

Služkinja: »Nisem, gospod zdravnik, ker se pravkar brije.«

KAJ MU SE MANJKA

A: Ti si pa cel osel. Samo rogovi ti še manjkajo.«

B: »Saj osel nima rogov.«

A: »No, potem ti pa sploh nič več ne manjka.«

PRI ZDRAVNIKU

Bolnik pride po treh letih k zdravniku in se mu zahvali za popolno izlecenje revmatizma: »Dejali ste, gospod doktor, naj se skrbno varujem vsake vlage in mokrote.«

Zdravnik: »Da, pri revmatizmu je to samo ob sebi razumljivo.«

Bolnik: »In zdaj sem vas prišel prosit, da bi se smel vsaj okopati.«

NE GRE

A: »Dragi prijatelj, ali poznaš kakšno sredstvo proti nespečnosti?«

B: »Praviljo, da je zelo dobro sredstvo šteti do tisoč.«

A: »To so mi povedali že mnogi, toda naš otrok je še premajhen, da bi znal šteti.«

ZASLEDOVANJE

Vratar ravnateljju norišnice: »Neki neznanec se je oglašil in vprašuje, ali ni kdo izmed naših norčev pobegnil.«

Ravnatelj: »Zakaj pa vprašuje?«

Vratar: »Pravi, da je nekdo ušel z njegovo ženo.«

ČUDODELNI RABIN

Rabin iz Mukačeva na Poljskem je bil znan kot čudodelec, ki je zdravil bolnike. Eden izmed vidcev rabinovih čudežev je pripovedoval svojemu prijatelju:

»Pred rabina je stopil neki človek z zlomljeno nogo. Naslanjal se je na berglje. 'Vrzi eno bergljo stran!' mu je rekel rabin. Ubožec ga je ubogal! 'Vrzi tudi drugo bergljo stran!' Ubožec je spet storil, kar mu je bilo ukazano...«

»No, ali je potem shodil?«

»Ne.«

»Kaj pa?«

»Padel je in si zlomil še drugo nogo.«

Mali oglasi

HRANILNE KNJIŽICE

prodate ali kupite zelo ugodno potom moje oblastveno dovoljene pisarne. Takojšnja gotovina. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

HRANILNE VLOGE

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne papirje vnovčim najkulantneje po najvišji ceni takoj v gotovini A. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14. Telefon 35-10.

POZOR, KROŠNJARJI IN KROJAČI

Oddam večjo množino kamgarnov za moške obleke izpod tovarniških cen. Oglejte si zalogo pri razpošiljalnici »Kosmos«, Maribor, Kralja Petra trg, v palači Pokojninskega zavoda.

POŠTEN FANT

kmečkih staršev, star 17 let, se želi izučiti v avtomehaniki. Povprašati je pri Francu Slaku, Globodol št. 2, pošta Mirna peč.

POSESTVO

2 in tri četrt orala z letošnjim pridelkom na prodaj. Johana Supanc, Gornja Korena 51, p. Sv. Barbara v Slov. goricah.

VEČJE POSESTVO

za manjše zamenjam ali prodam ob cesti zaradi pomanjkanja delavcev. Mogoč dnevni zaslužek s prevozom lesa. — J. Klemenčič, Jurkloster - Laško.

OSTANKI

IZ MARIBORSKIH TEKSTILNIH TOVARN, pristnobarvni, brez napak, noben kos izpod 3 m, in sicer:

Paket »Serija H« z vsebino 16—21 m prama oxfordov, cefirjev, touringov in frenžev za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih.

Paket »Serija M« z vsebino 16—21 m pralnega blaga za ženske obleke in dečve, kretona in druka za predpasnike, delena, krepa in polsvile za bluza in obleke v izbano lepi sestavi.

Paket »Serija C« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, oziroma plašč. Vsak paket poštnine prosto samo 136 Din.

Serijo H in M pošiljam tudi mešano, torej vsakega pol. Stalna zaloga ostankov finega sukna in kamgarna od 62 Din naprej. Neprimerno vzajem nazaj in zamenjam. Pišite še danes na razpošiljalnico »KOSMOS«, Maribor, Kralja Petra trg.

BURET

lister in vsa lahka letna oblačila v elegantni izdelavi nudijo ceneno

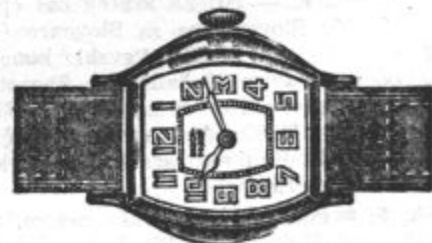
PRESKER

SV. PETRA CESTA 14

NOVOST! Samo Din 98.—

št. 63.719. Cenena, a dobra Shooock-Prof zapestna ura, točno regulirana, tep kromiran okrov zapestnica iz usnja. — številčnica in kazalo osvetljena (Radium)

Din 98.—.

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastonj in poštnine prosto. Velike izbira ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v svici
H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.